SPRAWOZDANIE
Dyrekcji
Państw. Gimnazjum Męskiego
w KRASNYM STAWIE.

Rok szkolny 1918|19.

w Krasnym Stawie.
Z drukarni M. Szolsohna.
1919

SPRAWOZDANIE
Dyrekcji
Państw. Gimnazjum Męskiego
w KRASNYM STAWIE.

Rok szkolny 1918|19.

w Krasnym Stawie.
Z drukarni M. Szolsohna.
1919

I.

DZIEJE ZAKŁADU OD GRUDNIA 1916.

Przed wojną istniała w Krasnym-Stawie rozwojowa szkoła realna z rosyjskim językiem wykładowym i prawem publiczności, utrzymywana kosztem miasta. Posiadała własny gmach, należyte urządzenie, bibliotekę i zbiory naukowe. W czasie działań wojennych w r. 1915 granat zniszczył połowę budynku, nastała okupacja niemiecka, potem austrjacka, zniknęły sprzęty i zbiory prawie bez śladu a w ocalonej połowie budynku umieszczono wojskowy szpitał „Czerwonego Krzyża."

W jesieni 1916 za staraniem Zarządu miasta ówczesne władze okupacyjne (Jeneralne Gubernatorstwo w Lublinie) zgodziły się na założenie „publicznego gimnazjum realnego" utrzymywanego kosztem rządu, po części miasta (lokal z opałem i obsługą). Wśród trudności, jakie tylko wojna nastręcza, w miasteczku do połowy spalonem, bez lokalu, bez sprzętów, pomocy naukowych i książek rozpoczął Dyrektor po przyjeździe w grudniu 1916 swoje czynności urzędowe od wpisów i egzaminów wstępnych przy pomocy 2 już poprzednio zamianowanych nauczycieli.

Po sprowadzeniu najniezbędnieszych sprzętów i uzyskaniu lokalu w prywatnym budynku nastąpiło dnia 3. stycznia 1917 uroczyste otwarcie i poświęcenie

Zakładu przy licznym udziale przedstawicieli władz, miasta i społeczeństwa, nazajutrz zaś rozpoczęła się nauka w trzech klasach, do których przyjęto 77 uczniów. Grono nauczycielskie składało się oprócz dyrektora z 3 nauczycieli stałych i nauczyciela religji, który obok tego był zatrudniony w szkołach elementarnych.

Uczono według programu galicyjskich gimnazjów realnych z pewnemi zmianami na korzyść lekcyj języka polskiego i historji Polski.

Krótki, bo tylko 6 ½ miesiąca trwający rok szkolny minął szybko wśród intensywnej pracy w szkole i poza szkołą nad młodzieżą, pochodzącą przeważnie z sfer włościańskich a oczywiście pod względem kulturalnym, szczególnie zaś narodowym dzięki rządowi rosyjskiemu zaniedbaną. Toteż Dyrekcja w pierwszym rzędzie nacisk musiała położyć na usunięcie rażących w mowie rusycyzmów, na rozbudzenie ducha patrjotycznego, ucząc pierwszych pieśni patrjotycznych, deklamacyj, które urozmaicały liczne obchody i wieczorki, urządzane nie tylko w murach szkolnych ale i publiczne, biorąc wraz z gronem profesorów żywy udział w wszelkich pracach społecznych i oświatowych.

Pod względem fizycznym młodzież wobec braku sali gimnastycznej i przyrządów oraz odpowiedniego nauczyciela musiała ograniczyć się do ćwiczeń i musztry na wolnem powietrzu, które Dyrekcja powierzyła jednemu z bawiących wówczas w mieście legionistów.

Z składek młodzieży i Dyrektora zakupiono dla Zakładu piękny sztandar o barwach i godłach narodowych, który poświęcono w czasie uroczystego zakończenia roku szkolnego w dniu 7. lipca 1917.

Rok szkolny 1917/18.

Nowy rok szkolny rozpoczął się 3. września w nader ciężkich dla Dyrekcji warunkach. Liczba uczniów zapisanych wzrosła w 4 klasach prawie w dwójnasób (147), natomiast lokal o 3 salach z poprzedniego roku pozostał ten sam, jak też liczba nauczycieli, zmniejszona w dodatku o prefekta, tak że przez kilka tygodni kl. I. i II. pobierały naukę na przemian co drugi dzień. Dopiero po 2 miesiącach wynajęto w innym domu lokal dla kl. I., nadeszły nowomianowane siły nauczycielskie, zaś zupełnie normalna nauka rozpoczęła się dopiero w II. półroczu z końcem lutego, kiedy nareszcie odzyskano od władz wojskowych miejski gmach szkolny i ostatecznie skompletowano grono profesorskie do liczby 7 wraz z prefektem.

Najdonioślejszem zdarzeniem tego okresu czasu było przejęcie Zakładu jako państwowego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Warszawie dn. 1. grudnia 1917.

Odtąd szkoła z ducha wprawdzie polska ale, pod obcym, w dodatku wojskowym zarządem stała się polską także pod względem naczelnej władzy i formalnym. Pierwszy też nasz Zakład już w 5 dni później witał w swoich murach Pana Wizytatora Józefa Grodeckiego, który z ramienia Ministerstwa zwiedził szczegółowo szkołę i jej urządzenie.

Przykre wraz z całem społeczeństwem polskiem chwile przechodził Zakład po słynnym „pokoju brzeskim" tem boleśniejsze, że do niedawna formalnie był „austrjackim." Niemniej praca szkolna i wychowawcza odbywała się prawidłowo; zorganizowano już wtedy gminy klasowe, polegające na samorządzie młodzieży i dano początek drużynie harcerskiej, której właściwa organizacja przypada na rok szk. 1918—19.

Założono też Bursę im. T. Kościuszki z funduszów jakie uzyskano od komendy powiatowej i dobrowolnego opodatkowania się grona nauczycielskiego i miejscowej inteligencji.

W dniach 15. i 16. kwietnia 1918 wizytował Zakład Delegat Ministerstwa P. Józef Grodecki.

Niefortunny pod wielu względami rok szkolny przyniósł

Zakładowi dotkliwe straty przez śmierć 2 nauczycieli ś. p. Stefana Kulikowskiego, zmarłego na tyfus plamisty dn. 10 maja i prefekta szkoły ś. p. Ks. Kazimierza Gutkowskiego, który po dłuższej chorobie piersiowej zmarł dn. 23 czerwca 1918. Cześć ich pamięci!

Uroczystem nabożeństwem i wystawą prac uczniów zakończył się rok szkolny dnia 15. czerwca 1918.

Rok szkolny 1918/19.

W ubiegłym roku szk. liczył Zakład 5 klas w 7 oddziałach; uczniów zapisanych z początkiem roku było 213. W myśl rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. wprowadzono nowy plan nauki w kl. I., w kl. II.—V. pozostał dotychczasowy z pewnemi zmianami. Reforma polega obok istotnych zmian na przesunięciu nauki języka klasycznego, języka obcego i historji z kl. I. do wyższych, tak że w roku szk. 1919/20 kl I. i II. prowadzone będą według nowego, reszta zaś klas według dawnego programu.

Z powodu zmian w gronie nauczycielskiem rok szkolny rozpoczął się uroczystem nabożeństwem dnia 16. września.

Dnia 15. października z okazji manifestu Rady Regencyjnej w sprawie zjednoczonej i niepodległej Polski oraz z okazji rocznicy zgonu Kościuszki, odbył się uroczysty poranek, poprzedzony nabożeństwem. W czasie nabożeństwa, odprawionego przez ks. Adama Decyusza, miejscowego Dziekana, wygłosił kazanie patrjotyczne Prefekt Zakładu. W poranku, który odbył się w sali gimnastycznej Zakładu, wzięła także udział Rada miejska. Po zagajeniu uroczystości przez Dyrektora przemówił krótko Prezydent miasta, p. Migurski, oraz Mecenas Sekutowicz, poczem prof. Peter wyjaśnił młodzieży główniejsze ideały Tadeusza Kościuszki. Resztę programu wypełniły udatne deklamacje uczniów i uczennic, a nadto produkcje chóru szkolnego.

W niedzielę 20. października po wielkim wiecu narodowym odbył się w południe pochód manifestacyjny, w którym wzięła

też udział młodzież szkolna, prowadzono przez Grono profesorów. Z balkonu szkolnego przemówił do młodzieży i do publiczności Dyrektor Zakładu.

Po opuszczeniu Kraju przez okupantów wobec ogólnego zamieszania i niepewności stosunków społeczeństwo miejscowe zorganizowało Milicję Obywatelską Powiatową, na czele której stanął jako naczelnik prof. Eymontt, uzyskawszy w tym celu urlop z Ministerstwa W. R. i O. P.

Ku uczczeniu pamięci listopadowego powstania odbył się w sali gimnastycznej Zakładu wieczorek szkolny, na który złożyły się deklamacje i śpiewy uczniów oraz dłuższy wykład o dziejach r. 1830 i 1831, wygłoszony przez prof. Krzanowskiego.

Dnia 19. grudnia zmarł w domu rodzinnym uczeń kl. I. b Stanisław Bojarski.

Dnia 22 stycznia jako w rocznicę powstania styczniowego, uczniowie wzięli udział w nabożeństwie patrjotycznem, które odprawił prefekt Zakładu. Na program poranku, urządzonego w sali harcerskiej, złożyły się deklamacje i śpiewy. Przemowę do młodzieży wygłosił dr. Karpuszko, sekretarz Dyrekcji.

W niedzielę dnia 26. stycznia w gmachu gimnazjalnym urzędowała miejska komisja wyborcza i odbywało się głosowanie.

Dnia 8. lutego odbył się staraniem Koła T. N. S. W. dla szerszej publiczności wykład dra. Karpuszki na temat: Legjony napoleońskie. Dochód przeznaczono na pomoc dla uczniów szkół średnich lwowskich, którzy walczyli w szeregach przeciw wrogowi.

Dnia 10. lutego jako w dzień otwarcia pierwszego Sejmu polskiego, Zakład nasz wziął udział w nabożeństwie uroczystem w kościele parafjalnym. Nauki szkolnej w dniu tym nie było.

Dnia 24. marca, z powodu 125. rocznicy przysięgi Kościuszki na rynku krakowskim, lekcje skończyły się o godz. 10. Do zebranej młodzieży przemówił prof. Krzanowski i ks. Cyraski. Młodzież odśpiewała kilka pieśni patrjotycznych unisono.

W niedzielę 30. marca Zakład nasz wziął udział w miejskim Obchodzie narodowym rocznicy Kościuszkowskiej. Rano odbyło się uroczyste nabożeństwo odprawione przez Dziekana miej-

scowego, ks. Adama Decyusza, na którem prefekt Zakładu naszego wygłosił patrjotyczne kazanie. W czasie pochodu uroczystego przemawiał z balkonu gimnazjum do młodzieży, oraz do uczestników pochodu Ksiądz Prefekt. Zakończeniem obchodu był wieczorek, urządzony w sali gimnastycznej. Słowo powitalne wypowiedział Dyrektor Zakładu. Odczyt o działalności Kościuszki wygłosił prof. Krukiewicz. Z innych punktów programu wyróżniła się zwłaszcza przemowa Franciszka Berezy, ucznia kl. IV, na temat: Tadeusz Kościuszko jako uczeń. Dochód z wieczorku był przeznaczony w połowie na zwalczanie epidemji tyfusu w Krasnym-Stawie, w połowie zaś na Bursę gimnazjalną.

W miesiącu marcu Dyrekcja zwróciła się do uczniów z wezwaniem, ażeby w kołach swych rodzin i znajomych popierali podpisywanie Polskiej Pożyczki Państwowej. Młodzież we wszystkich klasach złożyła znaczniejsze kwoty jako dar na Skarb Narodowy.

Dnia 15. maja odbyła się pogadanka dla wszystkich klas, na której prof Krzanowski i prof. Eymontt wyjaśnili znaczenie i doniosłość Polskiej Pożyczki Państwowej.

Dnia 2. maja młodzież nasza pod kierunkiem profesorów udała się na dworzec kolejowy dla oddania hołdu przejeżdżającemu przez Krasny-Staw, gen. Hallerowi.

W rocznicę wiekopomnej Konstytucji 3 Maja, jako w dzień święta narodowego, odbył się rano poranek szkolny, na którym prof. Krzanowski wygłosił krótkie przemówienie do młodzieży. W czasie poranku młodzież złożyła znaczniejszą kwotę pieniężną na Polską Macierz Szkolną. Następnie w kościele parafjalnym odbyło się nabożeństwo uroczyste. Wieczorem tego dnia urządzono w sali straży ogniowej staraniem Polskiej Macierzy Szkolnej przy współudziale naszego Zakładu wieczór patrjotyczny. Wykład o znaczeniu Konstytucji 3 Maja w naszej historji wygłosił prof. Peter. Na program wieczoru składały się także, prócz innych występów, deklamacje uczniów.

Do wspólnej Komunji św. przystępowała młodzież w dniach: 16 listopada, 12 kwietnia i 10 czerwca. Rekolekcje wielkenocne odbyły się dniach od 8. do 11. kwietnia. Prowadził je Prefekt Zakładu, ks. Cyraski.

Wizytował nasz Zakład w ubiegłym roku szkolnym dwukrotnie Pan Wizytator Ministerstwa W. R. i O P., Józef Grodecki, w dniach: 6. i 7. grudnia, oraz 17. i 18. marca.

Z początkiem feryj głównych odbędzie się wycieczka uczniów naszego Zakładu do Krakowa, Wieliczki i Zakopanego. Kierować będą wycieczką dyrektor Dr. Wowczak, prof. Eymontt i prof. Kińczyk.

II.

SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO.

a) w roku szk. 1916/17.

Dyrektor: Dr. Jan Wowczak.

Nauczyciele: Bucholc Bernard, Kulikowski Stefan, Pieniążek Stefan.

Nauczyciele pomocniczy: Ks. Mareś Karol, naucz. religji leg. Trojan Franciszek, naucz. gimnastyki.

b) w roku szk. 1917/18.

Dyrektor: Dr. Jan Wowczak.

Nauczyciele: Bucholc Bernard, Danielski Jan, Kulikowski Stefan, Krukiewicz Mieczysław, Nieć Franciszek, Pieniążek Stefan.

Nauczyciel religji: Ks. Gutkowski Kazimierz.

c) w roku szk. 1918/19.

Dyrektor:

1. **Wowczak Jan**, dr. fil, uczył języka niemieckiego w kl. V. . . . . tyg. godzin 4.

Nauczyciele etatowi.

2. **Babski Bohdan**, wychowawca kl. I. b, zawiadowca gabinetu fizyki i chemji, uczył matematyki w kl. I. b i IV., fizyki w kl. II. a, II. b, III., nadto geografji w kl. I. a tyg. godzin 21
3. **Bogucki Jan**, wychowawca kl. I. a, uczył rysunków w klasach I. a, I. b, II. a, II. b, III., IV. i V., nadto kaligrafji w kl. I. a i I. b . . . . . . tyg. godzin 22.
4. **Eymontt Witold Cezary**, wychowawca kl. II. a, uczył matematyki w kl. I. a, II. a, II. b, III. i IV. tyg. godzin 22
5. **Kińczyk Michał**, wychowawca kl. III., uczył języka łacińskiego w kl. II. a, III. i języka niemieckiego w klasach II. a, II. b, III. i IV. . . . . tyg. godzin 24.
6. **Krukiewicz Mieczysław**, wychowawca kl. V. zawiadowca biblioteki nauczycielskiej. uczył języka polskiego w kl. II. b, III. i V., jęz. łac. w kl. II. b i V. tyg godzin 21.
7. **Krzanowski Antoni**, zawiadowca gabinetu historji i geografji uczył geografji w kl. I. b, II. a, III., IV. i V., historji w kl. II. a, II. b, III., IV. i V. . . . . tyg. godzin 23.
8. **Noskiewicz Jan**, wychowawca kl. II. b, zawiadowca gabinetu przyrodniczego uczył przyrody w kl I.—V., nadto geografji w kl. II. b . . . . tyg. godzin 22.
9. **Peter Michał**, wychowawca kl. IV., zawiadowca biblioteki uczniów, uczył języka polskiego w kl. I. a, I. b, II. a, IV., jęz. łac. w kl. IV. . . . . tyg. godzin 23.

Nauczyciele pomocniczy.

10. **Ks. Cyraski Ignacy**, prefekt uczył religji w kl. I—V. tyg. godzin 14.
11. **Babski Bohdan**, uczył gimnastyki w wszystkich klasach tyg. godzin 6.
12. **Dr. Lickindorf Eugeniusz**, lekarz szkolny.

Służba.

13. **Wojtowicz Wojciech**, woźny (od założenia Zakładu.)

III.

POMOCE NAUKOWE.

1. Szkoła otrzymuje w darze lub prenumeruje następujące pisma:
   Przegląd Pedagogiczny
   Poradnik Językowy
   Nauczanie matematyki i fizyki
   Muzeum
   Misye katolickie

2. Biblioteka nauczycielska liczy dzieł 172 w 237 tom.

3. „ uczniów „ „ 441 „ 504 „

4. Inwentarz pomocy naukowych do nauki

a)	religji	ma pozycyj	1
b)	poglądowej	„ „	35
c)	geografji	„ „	56
d)	historji	„ „	29
e)	matematyki	„ „	6
f)	przyrody	„ „	178
g)	fizyki	„ „	116
h)	chemji	„ „	59
i)	rysunków	„ „	108
j)	śpiewu	„ „	1

Wszystkie pomoce z wyjątkiem kilku uszkodzonych okazów przyrodniczych pochodzących z zbiorów b. szkoły rosyjskiej nabyto drogą kupna od r. 1916.

IV.

FIZYCZNY ROZWÓJ MŁODZIEŻY.

Podczas przerw w nauce korzystała młodzież z podwórza i boiska gimnazjalnego odstąpionego na ten cel przez Zarząd miasta. Stosunki zdrowotne wśród młodzieży mimo epidemji tyfusu i innych chorób przedstawiały się na ogół korzystnie dzięki troskliwej opiece lekarza szkolnego Dr. Lickindorfa.

Wypadków tyfusu plamistego wśród uczniów było 4, na szczęście ani jeden śmiertelny.

Gimnastykę systemem szwedzkim, przeważnie na wolnem powietrzu prowadził prof. Babski. Nadto odbyli uczniowie szereg wycieczek w okolicę, pomijając częste wycieczki przyrodnicze lub geograficzne z prof, Noskiewiczem, Krzanowskim i Babskim.

V.

GIMNAZJALNA DRUŻYNA HARCERSKA.

Z początkiem roku szkolnego drużyna męska tutejszego Gimnazjum założona w ub. roku liczyła 64 harcerzy. Dnia 20. września 1918 r. zorganizowano zastęp zuchów. Obecnie drużyna składa się z 78 szeregowców i 14 szarż. Szarża drużyny składa się z komendanta—Stefana Zarosińskiego, ucznia kl. V. i ośmiu zastępowych: Władysława Smorgi ucz. kl. IV, Zygmunta Bielińskiego ucz. kl. IV, Józefa Grudzińskiego ucz. kl. IV., Stefana Kołodyńskiego ucz. kl, IV, Karola Kowalskiego ucz. kl. III., Leona Staska ucz kl. II. Zygmunta Hartwiga ucz. kl. III. i Eugenjusza Cykalskiego ucz. kl. II. Obowiązki sekretarza pełni Stanisław Laskowski ucz. kl. IV., skarbnika—Kazimierz Simbierowicz ucz. kl. III. i sekretarza Roman Basiński ucz. kl. III.

W drużynie w ciągu roku szkolnego odbył się szereg pogadanek: „O karności harcerskiej,“ „O powstaniu harcerstwa,“ „O punktualności,“ „Epopea rycerstwa polskiego,“ „O miłości Ojczyzny,“ „O solidarności koleżeńskiej,“ „Zwróć oczy na przyrodę,” „Jak zdobyć sobie silną wolę.“ „Tadeusz Kościuszko jako ideał harcerza polskiego,“ „Prawo harcerskie.“ „Gimnastyka a zdrowie,“ „Życiorys Tadeusza Kościuszki,“ „Szkodliwe działanie alkoholu i nikotyny,“ „O Paderewskim,“ „Objaśnienie krzyża harcerskiego, lilijki i haseł,“ „Praca a wesołość harcerza.“ Wszystkie te pogadanki były sumiennie opracowane i wygłoszone przez starszych harcerzy. Opiekun drużyny prof. Eymontt wygłosił trzy dłuższe pogadanki: „O

ideałach harcerza polskiego,“ „O obozównictwie“ i „O sile ducha i woli.

Na zbiórkach i wycieczkach odbywały się różne ćwiczenia, a więc: musztra polska i austrjacka, zasadnicza postawa i marsze, bieg, budowanie namiotu i kuchni, sprawność podchodzenia i tropienia, ćwiczenia szwedzkie, gimnastyka sokolska, węzły i szyk patrolowy. Ogółem odbyło się 55 zbiórek i 53 wycieczki, na których oprócz pogadanek i ćwiczeń odbywały się następujące gry i zabawy: trzeciak, pasek pod czapką, gra w Kima, tak lub nie, mruczek, król strażak, dzień i noc, poszukiwanie zbiega, murzyn, budowa armaty i gra w piłkę.

W końcu roku szkolnego zostały zorganizowany specjalne zastępy: rysunkowy, piłeczkarzy, stolarski, introligatorski, koszykarski i sanitarny Obecnie drużyna posiada już własną biblioteczkę z 80 dziełami. Biblioteczka i inwentarz drużyny mieści się w izbie skautowej, udzielonej drużynie przez Dyrektora Gimnazjum.

W myśl okólnika M. Z. R. i O. P. zawiązał się w styczniu 1919 r. Patronat drużyny, w skład którego weszli Dyrektor D . Wowczak jako przewodniczący, Ks. Szepietowski i Cyraski jako kapelani drużyn męskiej i żeńskiej, z ramienia rodziców i wychowawców: pp. Grabowska, Kozyrska, Dr. Lieckindorf, pp. Bazylko jako kasjer, Majewski—sekretarz, Smorga Z grona nauczycielskiego powołani zostali do patronatu prof.: Bogucki I. i Eymontt W., jako opiekunowie drużyn harcerskich, a prof. Krzanowski i Babski zgłosili swój udział w pracy w celu obznajmienia się, a następnie popierania idei harcerstwa pol. Dnia 19 grudnia 1918 r. pierwsza krasnostawska drużyna harcerska została zatwierdzona i przyłączona do Lubelskiego Inspektoratu Okręgowego.

VI.

POGOTOWIE MŁODZIEŻY POLSKIEJ.

Po ustąpieniu okupantów wyłoniła się potrzeba właściwego zużytkowania zapału młodzieży szkolnej, spieszącej do szeregów wojsk polskich. By zaś nie odciągać młodzieży do

nauki a dać jej możność wzięcia udziału w obronie Ojczyzny jakoteż dla utrzymanie ładu i bezpieczeństwa społecznego Ministerstwo W. R. i O. P. powierzyło Naczelnemu Inspektorowi Harcerskiemu zorganizowanie „Pogotowia młodzieży“ w całym kraju.

Przeto na skutek odezwy Ministerstwa i rozkazu Inspektorata harcerskiego z dn. 11 listopada 1918 roku—polecających formowanie przy szkolnych drużynach harcerskich „Pogotowia młodzieży,“ na posiedzeniu patronatu hufca Krasnostawskiego powołano do życia rzeczoną organizaję.

Za zgodą członków patronatu i z wyboru młodzieży harcerskiej stanowisko komendanta objął prof. J. Bogucki. Ustalono jednocześnie skład komisji, stosownie do otrzymanej z Warszawy instrukcji w ilości 5 osób, z pośród grona nauczycielskiego i z ramienia rodziców lub opiekunów młodzieży zapisanej do „Pogotowia.“

. W myśl punktu 5 instrukcji przepisanej dla „Pogotowia“ poczyniono starania do uzyskania broni ćwiczebnej, którą uzyskano od straży bezpieczeństwa przy sejmiku powiatowym w ilości 8 karabinów. Organizując w dalszym ciągu „Pogotowie“ poproszono lekarza szkolnego Dra Lickindorfa o wygłoszenie dla członków „Pogotowia“ szeregu odczytów z zakresu służby ambulansowej i ratownictwa. Wykłady obejmowały część teoretyczną i praktyczną w miejscowym szpitalu.

Praktycznie zastosowane było „Pogotowie“ jedynie raz w okresie wyborów do sejmu—roznosząc druki po okolicznych parafiach.

Na początku 1919 roku ilość karabinów powiększyła się przez włączenie broni przyniesionej przez członków „Pogotowie,“ a zebranej w okolicznych wsiach. Następnie na mocy pisemnego zezwolenia władz wojskowych w Krasnym - Stawie „Pogotowie“ w sile 2 sekcji z bronią i 1 sekcji bez broni odbyło wycieczkę do Krakowskiego Przedmieścia w celu wyszukiwania i odebrania broni, mogącej znajdować się u miejscowej ludności. Wycieczka ta, urządzona b. sprawnie dostarczyła 6 karabinów, 2 szable i sporo ładunków,

„Pogotowie“ czynne, podzielone na 4 sekcje po 11 człon-

ków każda, stanowiło pluton przy 22 karabinach, czyli że tylko połowa miała broń, co utrudniało ćwiczenia całym plutonem. Ćwiczenia z bronią odbywały się według zasad, przyjętych w wojsku polskiem. Rezerwa, t. j. młodzież od lat 14 do 18 używana była do służby komunikacyjnej i pomocniczej, a liczyła członków 36.

Ponieważ warunki, które powołały do życia „Pogotowie" przestały istnieć, przeto w myśl rozkazu sztabu „Pogotowia młodzieży" w Lublinie, miejscowe pogotowie w styczniu 1919 roku zlikwidowano, przekazując całe uzbrojenie milicji komunalnej w Krasnym Stawie.

VII.

ŚPIEW.

Systematycznej nauki śpiewu udzielał w I półroczu w wszystkich klasach ks. Cyraski. Pozatem przygodnie z okazji uroczystości szkolnych i patrjotycznych, urządzanych w ciągu roku szkolnego występował chór młodzieży dwugłosowy pod kierownictwem Dyrektora Zakładu.

VIII.

Lektura obowiązkowa i nadobowiązkowa.

W kl. I II i III czytano wzory drobniejszych rodzajów literackich według „Czytań" Reitera. Jako lekturę nadobowiązkową czytali pilniejsi uczniowie kl. I zbiory baśni Andersena i Glińskiego, a także powiastki Jadwigi z Łobzowa i Mossoczowej, w kl. II liczne powieści podróżnicze i historyczne Sienkiewicza, Przyborowskiego i Mossoczowej, nadto czytano i uczono się na pamięć utworów wierszowanych jak Niemcewicza „Karol Chodkiewicz" i Ujejskiego „Pogrzeb Kościuszki." W kl. III czytano niektóre nowele Sienkiewicza, Konopnickiej, Orzeszkowej, Prusa, nadto z dzieł obszerniejszych n. p. Żmi-

lewskiej „Skauci", D'Amicisa „Serce", Brodzińskiego „Wiesław," Pola „Pieśń o ziemi naszej." W kl. IV poznano w całości: „Grażynę" i „Pana Tadeusza" Mickiewicza, „Lillę Wenedę" Słowackiego, „Ogniem i mieczem" Sienkiewicza. Uczniowie pilniejsi czytali wiele dzieł wybitniejszych pisarzy i zdawali sprawę z tej lektury na zebraniach Kółka literackiego. Z lektur omówionych w klasie zasługują na wzmiankę: Fredry „Pan Geldhab" i „Pan Jowalski", Zielińskiego „Kirgiz," Kraszewskiego „Stara baśń," Żeromskiego „Syzyfowe prace" i Sieroszewskiego „Risztau."

W klasie V. poznano również w całości „Pana Tadeusza" „Lillę Wenedę," „Pana Damazego" Blizińskiego i „Karpackich górali" Korzeniowskiego. Nadobowiązkowo czytano wiele innych utworów jak: „Ogniem i mieczem" Sienkiewicza, „Zemsta" Fredry, gawędy Syrokomli i Pola „Trylogja" i „Krzyżacy" Sienkiewicza, „Placówka" Prusa, „O Panu Tadeuszu" Chmielowskiego.

IX.

Ruch w bibliotece uczniów.

W bieżącym roku szkolnym liczba dzieł podniosła się z liczby zeszłorocznej: 345 do obecnej: 441. Wypożyczano książki raz na tydzień. Ilość przeczytanych książek uzmysłowi tabliczka następująca:

KLASA	I A	I B	II A	II B	III	IV	V
Liczba wypożyczających	32	32	25	25	27	21	13
„ wypożyczonych dzieł	253	225	146	115	200	186	74
„ dzieł, przypadających na jednego ucznia	9·7	7	5·8	4·5	7	8·8	5·7

Zawiadowcą bibljoteki był prof. Peter. W czynnościach bibljotecznych pomagali mu uczniowie: Repec z klasy V, tudzież Kłosowski i Pisarski z klasy IV.

X.

Kółko naukowe młodzieży.

Młodzież naszego Zakładu oddawała się poza lekcjami obowiązkowemi zajęciom naukowym w Kółkach. Zawiązywały się one zazwyczaj z inicjatywy zarządu Gmin klasowych, a były kierowane przez uproszonych profesorów.

I. **Kółko literackie klasy IV** pozostawało pod kierownictwem prof. Petera. Zebrania odbywały się raz na tydzień. Członkowie Kółka przygotowywali na podstawie komentowanych wydawnictw różnych utworów literackich referaty, które wygłaszali z pamięci w krótkich przemówieniach. W ten sposób omówiono kolejno następujący utwory: „Pan Wołodyjowski" Sienkiewicza, „Nowelle" Prusa, „Krzyżacy" Sienkiewicza „Dziewczę z Sącza" Romanowskiego, „Mohort" Pola, „Karpaccy górale" Korzeniowskiego, „Pan Geldhab" Fredry, „Wybór poezyj Syrokomli, „Iljada" Homera, „Budnik" Kraszewskiego „Jan Bielecki" i Ojciec zadżumionych" Słowackiego, „Dworzec mojego dziadka" i „Wizyta w sąsiedztwo" Morawskiego, „Wielkie łowy" Dygasińskiego, „Nowelle„ Konopnickiej. Referentami byli: Furgała (dwukrotnie), Kłosowski, Smorga, Bieliński, Bereza, Franczak, Banaszkiewicz, Grudziński, Pisarski, Bereza Michał, Krynicki, Kołodyński, Lewandowski, Laskowski. Próbki oryginalnych utworów, przeglądane uprzednio przez Kierownika Kółka, odczytano następujące: Bereza Franciszek, „Śmigus," „Wiosna," „Wschód słońca," „Las przy zachodzie słońca," Koncert żabi" (wiersze); Grudziński „Przyleciały już skowronki" „Wieczor majowy" (wiersze); Smorga „Noc majowa" (wiersz); Kłosowski „W krzaku bzu" „Krwawy sztandar" (nowelle). Po każdym referacie następowała dyskusja, podkreślająca w pierwszym rzędzie różne zalety referatu. Kółko urządziło dnia 18 maja wieczorek literacki szkolny na dochód Gminy klasowej. Na program złożyło się przemówienie ucznia Furgały „O znaczeniu przyjaźni," krótkie dwa referaty literackie, garść wierszy oryginalnych, wygłoszonych przez Berezę Franciszka, kilka deklamacyj, a wreszcie chór pod batutą Smorgi; na zakończenie przemówił do zebranej młodzieży z gimnazjum męskiego i żeńskiego prof. Peter, podkreślając piękność i mądrość naszej literatury narodowej.

II. **Kółko polonistyczne** uczniów kl. V powstało w II półroczu na gruncie Gminy klasowej, zorganizowanej w tymże czasie. Prace, podejmowane w Kółku, pozostawały w ścisłej łączności z pracą na lekcjach języka i literatury polskiej, stanowiąc jej rozszerzenie i pogłębienie, odbywały się zaś pod kierownictwem prof. Krukiewicza, Posiedzenia Kółka, których ogółem było 7, cieszyły się przeważnie uczestnictwem znacznej większości uczniów. Przedmiotem referatów, częścią wygłoszonych z pamięci, częścią odczytanych, były następujące tematy:

1. Rozwój dramatu greckiego.
2. Teatr grecki.
3. Podobieństwa i różnice dramatu właściwego i tragedji (Na podst. „Karpackich Górali“ i „Lilli Wenedy“).
4. Gratika Kazań świętokrzyskich i Kazań gnieźnieńskich.
5. Grafika zabytków języka polskiego wieku XIV i XV (na podst. „Zabytków jęz. pol.“ Ad. Aut. Kryńskiego).
6. Język zabytków literatury polskiej w. XV.
7. Poezja wieku XV pod względem stylu i formy.
8. Przegląd i charakterystyka rodzajów literackich, występujących w średniowiecznej literaturze łac.—pol.

Referentami byli uczniowie: Dąbrowski, Eckstein, Patyra, Sidor, Stryła, Zaliwski i Zarosiński.

III. Pod kierownictwem prof. Krzanowskiego młodzież klasy IV i V utworzyła „**Kółko historyczne**.“ Pierwsze zebranie 11 marca 1919 r. rozpoczął Kierownik Kółka pogadanką na temat: O przeszłości Gdańska i jego znaczeniu jako portu. Na innych zebraniach odczytywali uczniowie wybrane ustępy z „Wypisów historycznych,“ opracowanych przez Dra. I. Jastrzębską i K. Wachowskiego.

Trudniejsze miejsca interpretowała młodzież przy pomocy Kierownika Kółka. W pracach Kółka brali czynny udział wszyscy członkowie.

IV. **Kółko matematyczne - fizyczne.** Celem pogłębienia wiadomości z nauk matematyczno-fizycznych zawiązało się w klasie IV osobne Kółko. Zdawano sprawę z najważniejszyh

zagadnień matematyki i fizyki. Podstawą tych nadprogramowych pogadanek były dziełka: 1) R. Witwiński „Zbiór zadań na dyskusję i na badanie zależności funkcjonalnej“ 2) C. A. Laisant „Nauczenie początków matematyki“ przekład Czubalskiego. Ponadto wygłosili referaty następujący uczniowie: Bereza M. na temat: „O balonach,“ St. Nowacki na temat: „O wiatrach i burzach.“ Kurator Kółka, prof. Babski. referował elementarnie „O dwumianie Newtona i jego zastosowaniach.“

V. W marcu 1919 r. zawiązało się z uczniów klasy V **Kółko matematyczne** pod kierownictwem prof. Eymontta. Zebrania odbywały się raz na tydzień, na których przed powtórzeniem trudniejszych działów z zakresu nauki obowiązkowej poszczególni uczniowie wygłosili następujące refaraty:

1. „Przedstawienia graficzne“ (Patyra)

2. „Ważniejsze działania pierwiastkami“ (Dąbrowski)

3 „Pojęcie funkcji i sposoby jej przedstawienia“ przez Kurature kółka prof. Eymontta. Zebrań Kółka odbyło się 8.

VI. W drugiem półroczu bież. roku szk. zawiązało się **Kółko przyrodnicze** kl. V. Zadaniem Kółka było pogłąbianie i rozszerzanie wiadomości, nabytych w szkole. Na posiedzeniach członkowie streszczali przeczytane popularne dziełka, których treść pozostawała w związku z materjałem, przerabianym w klasie, lub zdawali sprawę z przeprowadzonych przez siebie prac anatomicznych i obserwacyj, czynionych samodzielnie w przyrodzie. Wygłoszono następujące referaty: Granice między światem zwierzęcym a roślinnym, Jak się tworzą rośliny (2 odczyty), Anatomja chrabąszcza majowego i raka rzecznego, O życiu pszczół. W pracach Kółka brali udział wszyscy uczniowie kl. V oraz kilku uczniów kl. IV.

VII. Pod koniec roku szkolnego powstało też **Kółko przyrodników kl. II B.** Budzenie zamiłowania do przyrody, skłanianie uczniów do samodzielnych poszukiwań, notowanie poczynionych choćby drobnych spostrzeżeń, oraz przyzwyczajanie ich do systematyczności w opracowywaniu zdobytego materjalu—było ogólnym celem tego Kółka. Członkowie, po do-

kładnem obznajomieniu się na lekcjach z pewną postacią roślinną lub zwierzęcą, starali się odnajdywać podobne postaci w przyrodzie, zapoznać się bliżej z ich budową, oraz sposobami ich życia. Na podstawie tych obserwacyj sporządali uczniowie pisemne opracowania ilustrowane rysunkami. Na posiedzeniach Kołka zdano sprawę z następujących prac: „Żaby na Zakręciu“ Ślimaki stawków pod Borkiem, Rośliny iglaste okolic Krasnego Stawu, Podobieństwa i różnice w budowie roślin: 1) mniszka lekarskiego, stokrotki, ukwapu ślinnego i starca wiosennego 2) poziomki, maliny, pięciornika białego i przywrotnika pospolitego. W pracach Kółka brali udział prawie wszyscy uczniowie kl. II B. Oba kółka przyrodnicze pozostawały pod kierowniotwem prof. Noskiewicza.

XI.

GMINY KLASOWE.

Obniżenie poziomu cnot społecznych i obywatelskich, zaznaczające się jako ujemny skutek wojny światowej w każdej dziedzinie samorządnego życia naszego w nowopowstającem państwie polskiem, napełnia poważną troską o przyszłość naszą Grono nauczycielskie Zakładu.

Wzbudzenie w umysłach młodzieży oraz wyszkolenie zmysłu organizacyjnego, wznoszącego poczynania każdej zbiorowości na wyżyny sprawności zdrowej i rozumnej jednostki uspołecznionej, wzbudzenie i wyszkolenie zmysłu organizacyjnego, opartego na karności wewnętrznej, mającej swe źródło w wyrozumowanem przekonaniu o potrzebie władzy i wypływającem stąd poczuciu poszanowania władzy było celem samorządnego życia gmin szkolnych naszego Zakładu. Założone jeszcze w ubiegłym roku szkolnym z inicjatywy Dyrektora doszły jednak dopiero w bieżącym roku do należytego rozwoju.

Pierwszym zaś i najbliższym celem budzenia i podtrzymywania życia samorządnego gmin klasowych było usiłowanie, aby dać poznać wychowankom, iż źródłem najprawdziwszej wolności jest sprawna organizacja, obdarzająca zorganizowanych największym samorządem, że zatem w sprawnym samorządzie zorganizowanym należy upatrywać wolność.

W duchu tym ustawy gmin naszych szkolnych, opracowane przez członków Grona nauczycielskiego p. p. M Kinczyka i M. Petera, oraz sekretarza Dyrekcji Dra A. Korpuszkę, zatwierdzone następnie przez Ministerstwo W. R. i O. P. w Warszawie, umożliwiły pielęgnowanie owych cnot społeczno-obywatelskich wśród naszych wychowanków.

Wójt, pisarz, skarbnik, ich zastępcy oraz członek zwyczajny wszyscy pochodzący z wyboru przez ogólne zebranie członków gminy dokonanego, jakoteż w tensam sposób powołane do życia wydziały: pomocy naukowej, porządku i czystości, sprawiedliwości i samopomocy koleżeńskiej, to władze samorządu szkolnego, których zarządzenia w każdej gminie znajdowały posłuch i poszanowanie, przyczem wychowawca klasy jako kurator gminy odgrywał rolę doradcy, opiekuna moralnego, kierownika.

Prawa (wybierania i obieralności przez głosowanie, korzystanie z instytucyj gminnych jak kółek, biblioteczek, organizowanie zabaw i wycieczek i t. d.) zarówno jak i obowiązki-ciężary (opłacanie wkładek, przestrzeganie zarządzeń władz samorządu gminy i t. d.) dawały wychowankom naszym sposobność do poznania dodatnich stron samorządu, do przystosowywania swych usposobień do warunków samorządem wytwarzanych a przedewszystkiem do podporządkowania woli jednostki woli zbiorowej lub woli jednostki, przez wole zbiorową w tym celu wyznaczonej.

Należycie zorganizowane gminy funkcjonowały w kl. II. a II. b, III. IV. i V.

W kl. II. a gminę zorganizowano od początku roku szk.; zarząd jej stanowili: Stasek (wójt), Fiut, Dzieciuch, Strycharz Cękalski, Zając i Kalita. Zwyczajnych zebrań gminnych było 3, poświęconych ukonstytuowaniu się zarządu, zorganizowaniu wydziałów lub uzupełnieniu, wreszcie sprawozdaniu z czynności.

W kl. II. b gminę założono od grudnia 1918, do zarządu wchodzili: Simberowicz (wójt), Krynicki, Nowacki, Kujawski, Deptuś i Mrozek, odbyto zebrań gminnych 3, w tychsamych sprawach jak w II. a, nadto 1 nadzwyczajne w sprawie upiększenia klasy i wspólnych wycieczek.

Klasa III miała gminę od 26. X 1918, zarząd stanowili: Simbierowicz Kaz. (wójt), Stelmach, Fijałkowski Marjan, Banaszkiewicz, Hartwig, Kossowski, i Wójtowicz. Zebrań zwyczajnych było 3, nadzwyczajne 1, poświęcono sprawie wyglądu izby szkolnej i organizacji życia koleżeńskiego.

Gmina kl. IV istniała od początku roku, do zarządu wchodzili: Furgała (wójt), Nowacki, Bereza Fr., Smorga, Bieliński, Lewandowski, zwyczajnych zebrań gminnyeh odbyto 2, nadto odbywały się co 2 tygodnie posiedzenia zarządu, na których urzędnicy i przewodniczący wydziałów składali sprawozdanie z swych czynności.

Gminę kl. V zawiązano od II półrocza, zarząd stanowili: Zaliwski (wójt), Patyra i Dąbrowski, posiedzeń gminnych odbyto 2

W wszystkich gminach funkcjonowały wydziały: 1) porządku i czystości, dbający o zewnętrzny wygląd sali szkolnej i czystość członków gminy, 2) pomocy naukowej, udzielający słabszym uczniom pomocy w poszczególnych przedmiotach, 3) samopomocy koleżeńskiej, który z pobieranych od członków wkładek miesięcznych udzielał wsparcia matrjalnego zasługującym na to ubogim uczniom lub instytucjom jak n. p. Bursie gimnazjalnej 4) sprawiedliwości, rozsądzający drobne spory między członkami a który, jak to z uznaniem podkreślić należy tylko w kilku wypadkach zmuszony był wystąpić. Gminy złożyły z niewielkich składek ogółem 302 K na Bursę poza kl. I a i I b, jednorazowo zaś jako dar narodowy 343·45 K, 2,30 Mk, 3½ rb. srebrem i 1 srebrny medalion, pomijając przygodne zbiórki na Macierz Szkolną i wydatki na ozdobienie sali szkolnej

Stosunkowo najmniej czynnym był wydział wycieczek, gier i zabaw a to z powodu udziału przeważnej liczby uczniów w wycieczkach i zabawach harcerskich (zob. Drużyna harcerska). 4 większe wycieczki w okolicę odbyli członkowie gminy kl. II b, oraz kl. III (do Krupego celem zwiedzenia ruin zamku S. Zborowskiego i do pomnika arjańskiego w Kiernicy).

Członkowie gminy kl. IV w miesiącach zimowych urządzali co tydzień wspólne zebrania towarzyskie w sali szkolnej wraz z wychowawcą swym, oddając się lekturze, grając w szachy, warcaby i t. p.

Kuratorami gmin byli wychowawcy danych klas.

XII.

Kramik szkolny.

Z początkiem roku szkolnego Dyrekcja nabyła większy zapas materjałów piśmiennych dla uczniów po cenach hurtowych, umożliwiając w ten sposób kupno po stosunkowo niskich cenach, sprzedażą zeszytów, piór, ołówków i t. p. zajmował się przez cały rok szkolny prof. Eymontt. Niewielki czysty zysk z sprzedaży przekazano funduszowi ubogich uczniów.

XIII.

Fundusz ubogich uczniów.

Stan kasowy funduszu ub. uczniów przedstawiał się w dochodach i rozchodach w sposób następujący:

DOCHODY:

a)	Pozostałość z r. 1917/18	95 40	K
b)	Wpływy przy wpisach	565 —	
c)	Inne drobniejsze datki, zysk z Kramiku . .	652 70	
d)	Wpływy przy wpisach przed wakacjami . .	215 —	
	Razem	1528 10	K

ROZCHODY:

a)	na bursę	300 —	K
b)	Zapomogi na obuwie, czesne i t. p. . . .	705 —	K
	Razem	1005 00	K

Pozostało na rok 1919/20 . . . . 523 10 K

XIV.

Bursa im. T. Kościuszki.

W październiku 1917 ku uczczeniu obchodu Kościuszkowskiego z inicjatywy znanego na gruncie naszego miasteczka działacza Ks. St. Szepietowskiego i dyrektora Zakładu na zwołanem w tym celu zebraniu miejscowej intelegencji, miesz-

czan i włościan podniesiono myśl założenia Bursy dla niezamożnych uczniów tut. gimnazjum. Myśl tę wprowadzono w czyn od 1 listopada 1917 opodatkowawszy się w kwocie co najmniej 2 koron miesięcznie i uzyskawszy od ówczesnych władz okupacyjnych skromny zasiłek w kwocie 1000 K.

Poważnym szkopułem dla tej instytucyi jest brak odpowiedniego lokalu w mieście do połowy zniszczonem działaniemi wojennemi. Dzisiejsza kwatera nie odpowiada ani intencjom Zarządu Bursy ani ogólnie przyjętym wymaganiom zdrowotności dziecka w okresie szkolnym.

A teraz kilka cyfr i faktów, dających obraz życia naszej Bursy, przytoczonych z księgi kasowej, prowadzonej wzorowo przez p. Marję Ratajską i księgi protokołów, utrzymywanej prez lekarza szkolnego Dra Lickindorfa.

Bursa składa się z 2 pokoi sypialnych, 1 większego jadalnego, który służy również jako uczelnia oraz kuchni, obok pokoik dla gospodyni p. Janiny Kozyrskiej. Domek bez ogródka i odpowiedniego podwórza, sąsiedztwo odrapanych ruder i domków żydowskich niehigjeniczne.

W tych ubikacjach mieści się z biedą 13 wychowanków 6 synów małorolnych włościan i 7 synów wyrobników. Z liczby 13 tylko 5 płaciło w r. szk. 1918/19 po 50 K miesięcznie, 4 dawało nieznaczną ilość kaszy i kartofli, reszta ma utrzymanie bezpłatne.

Na dochody Bursy składają się 1) składki miesięczne mieszkańców miasta 2) zapomogi instytucyj samorządnych 3) gimnazjum i 4) wpływy niestałe.

1) Składki miesięczne dają bardzo mało z powodu małego zrozumienia doniosłości takiej instytucji u ogółu. Tak n. p. z włościan, z których w olbrzymim procencie rekrutuje się młodzież gimnazjalna, opłaca składki tylko 2 gospodarzy, kilku ziemian, mieszczan, kupców i urzędników, tak że cała ta rubryka daje miesięcznie 300 K.

2) Instytucje samorządowe i społeczne dały w ubiegłym roku szk. ogołem 7000 K i tak: Magistrat miasta 500 K, władze powiatowe 3000, sejmik 3000 K i Straż kresowa 500 K.

3) Grono nauczycielskie złożyło w tym czasie z dobro-

wolnego opodatkowania się 1084 18 K, uczniowie 301 50 K nadto przyniosły trzy wieczorki urządzone w gimnazjum przez młodzież: zabawa harcerska z 3. XI 1918 200 K, wieczorek gimnazjalny z 19. XII 408 80 K i z 26. III 1919 500 K.

4. Niestałem źródłem były kwesty doraźne; i tak ks. Prefekt Cyraski zebrał 2. XI 1918 od wiernych 1000 K, zbiórka w czasie marcowego obchodu Kościuszki dała 2300 K.

Wydatki na utrzymanie wynosiły ogółem 9200-52 K, na światło i opał 1196-95 K, na pranie, reperację bielizny, obuwia i luksusowe artykuły jak kawa, herbata, cukier 4941-96 K, na czynsz 750 K, płaca gospodyni 2650 K, wydatki kahcelaryjne 157 K 50 h, apteka 27 50 K, bielenie 200 K. Ogółem wydano 18924-43 K w r. szk. 1918/19, czyli miesięcznie 1892 44 K, koszt utrzymania jednego ucznia wynosił miesięcznie 145-57 K.

Dla ścisłości i otuchy na przyszłość dodać należy, że w dniu 3. maja zebrano większy fundusz przez Macierz Szkolną, która na wniosek prof. Kińczyka przeznaczyła 2000 K na zapoczątkowania funduszu budowy własnego domu, którą to kwotę umieszczono po obywatelsku w pożyczce państwowej, nadto Ministerstwo W. R. i O. P. przyrzekło instytucji na przyszły rok szkolny przyjść z pomocą większym zasiłkiem.

Zarząd Bursy stanowili: Ks. St. Szepietowski, P. P. Ratajska, Żukowska, Dr. Eug. Lickindorf, dyr. Dr. Wowczak, prof. J. Bogucki, M. Krukiewicz i Ks. Ignacy Cyraski.

Na tem miejscu Dyrekcja i Zarząd Bursy składają szczere podziękowanie wymienionym w sprawozdaniu instytucjom i osobom za udzieloną łaskawie pomoc, wyrażając nadzieję, że w przyszłości przy lepszem zrozumieniu sprawy przez ogół ludności, w szczególności przez sfery włościańskie i handlowe, przy poparciu władz centralnych i autonomicznych instytucja rozwijać się będzie dla dobra społeczeństwa i kraju w pomyślniejszych niż dotąd warunkach.

XV

Statystyka i przegląd klasyfikacji uczniów.

	Ia	Ib	IIa	IIb	III	IV	V	Razem
	K	L	A	S	A			
Zapisanych na pocz. r. szk. 1918/19 . . .	44	41	28	30	30	22	13	208
Wystąpiło w ciągu roku .	8	6	1	4	4	2	2	27
Wstąpiło w ciągu roku .	1	—	1	1	—	—	—	3
Przy końcu r. 1918/19 było:	37	35	28	27	26	20	11	184
Mianowicie:								
A. Według miejsca zamieszkania rodziców:								
1. w Krasnym Stawie .	10	10	5	10	16	16	5	72
2. w powiecie	26	22	23	16	9	3	6	105
3. w innych pow. Polski	1	3	—	1	1	1	—	7
B. Według miejsca urodzenia:								
1. ur. w Krasnym Stawie	8	11	4	3	13	13	4	56
2. w powiecie	25	21	20	19	9	6	6	106
3. w innych pow b Król. Polskiego	4	3	2	2	4	1	—	16
4, w b. Galicji	—	—	—	3	—	—	—	3
5. w Rosji	—	—	2	—	—	—	1	3
C. Wiek uczniów:								
Miało lat 11 . . .	2	14	—	1	—	—	—	17
„ „ 12 . . .	4	6	2	3	3	—	—	18
„ „ 13 . . .	6	—	5	6	1	1	—	19
„ „ 14 . . .	6	9	3	7	5	1	—	31
„ „ 15 . . .	6	5	8	4	8	5	3	39
„ „ 16 . . .	11	1	5	5	2	7	—	31
„ „ 17 . . .	2	—	5	1	6	4	3	21
„ „ 18 . . .	—	—	—	—	1	—	3	4
„ „ 19 . . .	—	—	—	—	—	1	—	1
„ „ 20 . . .	—	—	—	—	—	1	2	3
D. Według wyznania:								
1. rzym. kat.	36	33	28	27	25	17	10	176
2, ewangel.-augsb . . .	—	2	—	—	—	—	1	3
3. mojżeszowego . . .	1	—	—	—	—	3	—	4
4. prawosławnego . . .	—	—	—	—	1	—	—	1

	KLASA Ia	Ib	IIa	IIb	III	IV	V	Razem
E. Według stanu rodziców:								
1. Właściciele i dzierżawcy	—	1	—	—	1	—	—	2
2. Włościanie	25	17	18	12	12	10	6	100
3. Rzemieślnicy i przemysłowcy	6	6	4	3	6	4	2	31
4. Kupcy	—	2	3	—	—	1	—	6
5. Urzędnicy	—	—	1	3	2	1	—	7
6. Nauczyciele	—	1	—	2	1	1	—	5
7. Oficerowie	—	—	—	—	1	—	—	1
8. Notarjusze, lekarze i adwokaci	—	1	—	—	—	—	1	2
9. Prywatni urzędnicy .	5	—	1	4	1	1	—	12
10. Wyrobnicy	1	2	1	1	1	—	—	6
11. Wdowy	—	3	—	2	1	—	2	8
12. Sieroty zupełne . .	—	2	—	—	—	2	—	4
F. Opłatę szkolną płaciło:								
a) w I półroczu	27	35	20	25	18	9	9	143
b) w II półroczu . . .	26	31	22	24	18	11	7	139
G. Klasyfikacja z końcem roku szk. 1918/19.								
Klasyfikowano uczniów .	37	35	28	27	26	20	11	
Zachowanie się								
bardzo dobre	9	7	11	9	6	11	2	
dobre	26	26	16	8	17	8	4	
odpowiednie	2	2	1	10	3	1	5	
nieodpowiednie	—	—	—	—	—	—	—	
Wynik ogólny								
chlubnie uzdolnionych .	7	7	2	2	1	4	2	
uzdolnionych	26	17	14	11	15	8	4	
na ogół uzdoln.	—	—	—	—	—	—	—	
do egzaminu popr. przeznaczono	2	7	5	5	5	5	—	
nieuzdolnionych	2	4	7	9	5	3	5	.
przeznaczono do egzaminu uzupełniającego . . .	—	—	—	—	—	—	—	
Ogólna liczba uczniów .	37	35	28	27	26	20	11	

XVI.

IMIENNY SPIS UCZNIÓW.

UWAGA: Nazwiska uczniów, którzy ukończyli klasę z wynikiem chlubnym, uwydatniono tłustym drukiem. (Gwiazdka oznacza, że uczeń w ciągu roku wystąpił.

KLASA IA.

Banach Tadeusz,*) **Bijas Józef**, Błotniak Wacław,, Borzęcki Wojciech, Czuba Franciszek, Drozdowski Narcyz, Dubaj Ludwik. Dubaj Władysław, **Dziemiński Bogdan**, Fik Jan,*) Gilowski Romuald, Grudziński Władysław, Hołowczyc Zygmunt, Janicki Franciszek, Jasiński Stanisław, Kazalski Tadeusz, Kopniecki Jan, Kudła Jan, Landman Mieczysław, Łapiński Jan,*) Łysakowski Aleksander, Marczewski Stanisław, Matwiej Antoni, Mazur Franciszek, Nowakowski Zygmunt, **Pac Konstanty**, Pisarski Jakób, Prokopowicz Juljan, Puławski Walerjan, **Staszowski Wacław**, Stojański Paweł, **Szlendak Henryki**, Wilczyński Franciszek, Wiśniewski Franciszek, Witkowsk, Aleksander, Wójtowicz Franciszek, Wyrostek Feliks, **Zając Seweryn**, Zyntag Chuna, Żurek Józef, **Żurek Stanisław**.

KLASA IB.

Bańka Franciszek, Bańka Henryk, Bojarski Antoni, Bojarski Stanisław (zmarł 19. XII. 1918), **Derewecki Władysław**, Dudkiewicz Leon, Ekstein Alfred, Ekstein Karol, Góreczny Stanisław, Hykała Stanisław, **Janowski Władysław**, Kiepek Jan,*) Kondras Jan, Kostrzanowski Adam, Kozak Wacław, Krzowski Paweł,*) **Lipczyński Stefan Marcin**, Łaszcz Feliks, **Matyjaszek Władysław**, Mielnik Kazimierz, Nizioł Stanisław,*) Nosal Stanisław, Nosowski Franciszek, Ostrowski Stanisław, Piechowicz Tadeusz Bolesław, Piętal Wincenty, Piłat Władysław,*) Pomarański Stanisław, **Pomarański Aleksander**, **Sawicki Stefan**, Sobieszczuk Jan, Soczyński Michał, Stołecki Eugenjusz, Szarugiewicz Jan, Tryksza Jan,*) **Zadrąg Józef**, Zaraza Władysław, Zyśko Andrzej, Żebrowski Antoni.

KLASA IIA.

Basiński Władysław, Bazylko Mieczysław, Bojarski Franciszek, Bojarski Jan, Bożko Michał, **Cękalski Eugeniusz**, Chomczyński Stanisław, Drzas Paweł, Dzieciuch Leopold, Fiut Józef, Franczak Edward, Galewski Dyonizy,*) Grabowski Zygmunt, Haratym Jan, Janicki Zygmunt, Jarecki Franciszek, Jawór Ignacy, Jurkiewicz Walenty, Kalita Władysław,

Lipiński Stanisław, Mazurek Stanisław, Nosowski Jan, Pastuszak Michał, **Stasek Leon**, Strycharz Kazimierz, Szcześniewski Antoni, Tymiński Ludwik, Waręcki Michał, Zając Jan.

KLASA II B.

Bochyński Michał, Chwała Józef, Ciapa vel Karepko Jan, Czerwiński Józef, Deptuś Wincenty, Gala-iński Jerzy Maurycy,*) Heyzmann Kazimierz, Jędruszczak Dominik, Kołodyński Henryk, Kozłowski Henryk, Krasuski Marjan, Krynicki Jerzy, Kujawski Edmund, Łapiński Stanisław,*) Mataczyński Wacław, Mrozek Józef, **Nowacki Stanisław**, Podgórski Juljan, Prus Stanisław, Racinowski Zygmunt, Rogalski Staisław, Rycaj Kazimierz,*) Sadlak Józef, Simbierowicz Zygmunt, Stępień Adolf,*) Snszek Antoni, Tomaszewski Zygmunt Marjan, **Wiśniewski Józef**, Wójcik Ludwik, Żuk Stanisław, Pietraszewski Klemens.

KLASA III.

Banaszkiewicz Franciszek, Basiński Roman, Barycki Tadeusz, Chomczyński Stanisław, Czuba Kazimierz, Czuba Paweł, Fijałkowski Marjan, Fijałkowski Tadeusz, Franczak Jan, Grabowski Witold, Haładyj Wawrzyniec, Hartwig Zygmunt, Kmiecik Franciszek, Knapiński Aleksander, Kossowski Janusz, Kostrzanowski Bolesław, Kostrzanowski Jan Zbigniew, Kowalski Karol, Laskowski Jan, Lipski Jan, Paradowski Jan, **Simbierowicz Kazimierz Czesław**, Sobiński Tadeusz,*) Stański Wacław,*) Stelmach Aleksander, Tratkiewicz Aleksander,*) Warchoł Kazimierz, Węgliński Stanisław,*) Wojtal Jan, Wójtowicz Czesław.

KLASA IV.

Banaszkiewicz Władysław, **Bereza Frasciszek Ignacy**, **Bereza Michał Józef**, Bieliński Tadeusz, Dziewisz Aleksander, Fleszler Benjamin, **Furgała Antoni**, Grudziński Józef, Hertman Ajzyk, Jagiełło Jan, Kłósowski Józef, Kołodyński Stefan Michał, Krynicki Stanisław, Laskowski Kazimierz, Lewandowski Piotr, Łapiński Józef,*) Mazurek Paweł, Nowacki Franciszek, Pisarski Zygmnnt, Rotmański Franciszek, **Smorga Władysław**, Wagner Abraham.

KLASA V.

Bojarczuk Jan, Dąbrowski Eugenjusz, Eksztein Zygmunt, Krasuski Stefan, Laskowski Paweł, Laskowski Stanisław, Leszczyński Wincenty,*) **Patyra Antoni**, Repeć Jan, Sidor **Władysław**, **Stryła Stanisław**, **Zaliwski Adolf**, Zarosiński Stefan.

XVII.

Program na rok szk. 1919/20.

Przedmiot	KLASA I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	UWAGA
Religja . . .	2	2	2	2	2	2	
Język polski ,	5	4	4	4	4	4	
„ niemiecki	—	6	4	4	4	4	w kl. III. trzeci rok nauki tego przedmiotu.
„ łaciński .	—	—	4	6'	6	5	w kl. III. trzeci rok nauki tego przedmiotu.
Historja . .	—	2	2	3	5	5	
Geografja . .	2+(1)	2	2	2	2	—	(1)=wycieczka.
Matematyka .	6	4	4	5	4	4	
Przyroda . .	2+(2)	1+(2)	2+(1)	2+1	2	—	Cyfra w nawiasach oznacza wycieczkę, +1 oznacza ćwiczenia prakt.
Fizyka i chemja	—	1+2	2+1	—	—	2+2	
Kaligrafja . .	2	—	—	—	—	—	
Rysunki . .	4	2	2	2	2	2	
Śpiew . . .	2	2	1	1	1	1	
Gimnastyka .	2	2	2	2	2	2	
Razem godz. tygodn. .	27+(3)	31+(2)	32+(1)	34	34	33	

Wykaz książek szkolnych na r. 1919/20

ukaże się w miesiącu sierpniu.

XVIII.

Ogłoszenia Dyrekcia.

Rok szkolny 1919/20 rozpocznie się dnia 31 sierpnia 1919 uroczystem nabożeństwem o g. 9 rano poczem uczniowie wrócą do szkoły celem zapisania sobie rozkładu godzin. Nauka rozpocznie się w poniedziałek 1 września o g. 8 rano,

Wpisy nowych uczniów do kl. II, III, IV i VI odbędą się w poniedziałek i wtorek 25 i 26 sierpnia od g. 9—12 i od 4—6. Do zapisu wymagane są: 1) metryka chrztu. 2) świadectwo zdrowia 3) ostatnie świadectwo szkolne 4) taksa wpisowa w kwocie 15 K. taksa egzaminacyjna 30 K.

Egzamina wstępne do klas wyższych odbędą się w środę dnia 27 sierpnia od g. 8 rano.

Uw. Wpisów ani egzaminów wstępnych do kl. I po wakacjach nie będzie.

Egzamina poprawcze odbędą się w czwartek 28 sierpnia od g. 9 rano wpisy uczniów naszego Zakładu w piątek dnia 29 sierpnia od g. 9—12 i od 3—6. Do wpisu przynieść należy 1) ostatnie świadectwo szkolne 2) kartę wpisową, wypełnioną i podpisaną przez rodziców lub odpowiedzialny nadzór ncznia (stancja). Przy wpisach Dyrekcja przyjmuje dobrowolne datki na fundusz ubogich uczniów.

Opłata za naukę w gimnazjum wynosi 90 K półrocznie, płatnych w październiku i lutym; uczniowie zupełnie niezamożni a wykazujący dobre postępy w nauce i zachowaniu się mogą być od opłaty uwolnieni do połowy albo w całości.

Konferencje wywiadowcze celem informowania się rodziców i opiekunów o postępach i zachowanie się uczniów odbywać się będą w terminach, które przez Dyrekcję będą z początkiem roku szkolnego ogłoszone, w interesie zaś rodziców i opiekunów leży jak najliczniejszy udział ich w tych zebraniach,

DYREKCJA

państw. gimnazjum męskiego

Uzupełnienia:

W kronice z roku szk. 1917/18 należy jeszcze wspomnieć o obchodzie listopadowym, na którym wygłosił odczyt o powstaniu 31 r. prof. Bucholc, i o uroczystości szkolnej w 127 rocznicę Konstytucji 3 Maja, na którą złożył się odczyt prof. Krukiewicza, oraz śpiewy i deklamacje uczniów.

W składzie personalnym z roku szk. 1918/19 pominięto Dra Adama Karpuszkę, który od listopada 1918 do kwietnia r. 1919 był sekretarzem Dyrekcji.

Wzór № 66—1919.